

<https://helda.helsinki.fi>

Tandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet

Murtomaa, Heikki

2020

Murtomaa , H & Meurman , J H 2020 , ' Tandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet ' ,
Finska Läkaresällskapets Handlingar , vol. 180 , nr. 2 , s. 46-51 . <
[https://www.flsh.fi/Site/Data/884/Files/2020/FLSH%202-2020/Handlingar-lehti_220_10\(2\).pdf](https://www.flsh.fi/Site/Data/884/Files/2020/FLSH%202-2020/Handlingar-lehti_220_10(2).pdf) >

<http://hdl.handle.net/10138/324982>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Tandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet

HEIKKI MURTOMAA OCH JUKKA H. MEURMAN

Den finländska tandläkarutbildningen fick sin början efter ihärdig aktivitet av tandläkare som oroade sig för den eländiga tandvårdssituationen i landet, och utbildningen inleddes vid Helsingfors universitet 1891. Den första utbildningen gavs i Kirurgiska sjukhusets väntrum under ledning av Matti Äyräpää. Eftersom lokalerna var trånga flyttades undervisningen 1906 till Lampaska gården och därifrån till Broholmmsgatan 1914.

Institutionen flyttade 1932 till Fabiansgatan till lokaler som hade färdigställts enkom för klinisk verksamhet. Institutionens finansiering grundade sig på patientavgifter medan de pedagogiska målen kom i andra hand. Lokalerna blev trånga och studentrörelsen på 1970-talet tog aktivt ställning till studievillkoren. Det hade positiva följder och med ökande budgetmedel kunde flera lärare anställas.

En ny odontologisk institution planerades hängivet och institutionen flyttade till Brunakärr i augusti 1979. Vid millennieskiftet gav prognosen för utexaminerade tandläkare anledning till oro och antalet studieplatser minskades. Efter en utdragen politisk kraftmätning fick institutionen i Helsingfors fortsätta, medan institutionen i Kuopio och grundutbildningen i Åbo lades ned.

Efter att institutionen hade räddats till livet startades en omfattande studiereform. Svenskspråkig tandläkarutbildning inleddes vid Helsingfors universitet 2011, men den avslutades 2018 på grund av bristande intresse och lärarbrist. För närvarande håller nya utrymmen på att uppföras i Mejlans för den kliniska tandläkarutbildningen.

Den finländska tandläkarutbildningens väg fram till i dag har varit skiftesrik. Början var svår och det flera år innan man fick undervisningen i gång. Den akademiska utbildningen föregicks av en livlig diskussion på Finska Läkaresällskapets möten och på medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet. Från en anspråkslös början har odontologin utvecklats till ett i dag populärt läroämne vid Helsingfors universitet. Förutom i Helsingfors kan man nu för tiden studera till tandläkare också vid universiteten i Åbo, Uleåborg och Kuopio. Studierna tar 5,5 år och årligen utexamineras 180 nya tandläkare.

Undervisningens begynnelse

Världens första tandläkarsskola grundades 1840 i Baltimore i USA. Matti Äyräpää, som blev medicine licentiat i maj 1883, fattade intresse för odontologi och bekantade sig

SKRIBENTERNA

Heikki Murtomaa, professor emeritus
Jukka H. Meurman, professor emeritus
Kliniken för orala och maxillofaciala sjukdomar,
Helsingfors universitet och HUS

med tandläkarverksamheten i Europa med stöd av ett resestipendium från kanslersämbetet. Utgående från sin samlade information förde Äyräpää fram sina tankar om behovet av tandläkarutbildning i Finland på Finska Läkaresällskapets möte 1885. Han höll ett inledningsanförande på Sällskapet 1887, där han bland annat hänvisade till att tandsjukdomar var vanliga: vart tredje fall på Kirurgiska sjukhusets poliklinik hade samband med tandsjukdomar och andelen dödsfall som orsakades av dem var fem procent. Förslag som gjordes utgående från dessa anföranden begravdes dock på Medicinalstyrelsen.

Eftersom det inte blev någon förbättring av den olyckliga tandvårdssituationen, beslöt tandläkarna att ta tyglarna i egna händer. En grupp tandläkare från Helsingfors samlades i den blivande hovtandläkaren Simon Constantin Bensows hem den 2 september 1889. Resultatet av mötet blev ett förslag för att ordna tandläkarförhållandena och tandläkarutbildningen i Finland. Förslaget skickades till senaten som bad om utlåtande om förslaget av universitetets konsistorium. Medicinska fakulteten gav efter diskussion sitt eget utlåtande, som konsistoriet godkände i februari 1891. Den fjärde november godkände Kejserliga Senaten för Finland "Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning angående Undervisning i Tandläkarkonsten i Finland". För ändamålet inrättades en lärartjänst i tandläkarkonst och utbildningskraven slogs fast. Enligt förordningen ingick i tandläkarkursen en preliminär medicinsk examen, en offentlig kandidatexamen i odontologi, praktiska övningar i någon tandläkares laboratorium, ett års tjänstgöring på tandpolikliniken, auskultation både på kirurgiska och syfilidologiska kliniken samt en praktisk slutexamen. Sålunda låg vägen till en finländsk tandläkarutbildning öppen.

Början på Kirurgiska sjukhuset 1892–1906

Undervisningen för tandläkare inleddes under ledning av Matti Äyräpää på Kirurgiska sjukhuset i september 1892. Ett anspråkslöst utrymme hade avskilts med en mellanvägg från sjukhusets väntrum som behandlings- och undervisningsrum. Under sina första år som lärare behandlade Äyräpää dock flera patienter än han undervisade elever. I praktiken blev det snart klart att den arton månader långa praktik i en utomstående tandläkares laboratorium som examensfordringarna krävde var problematisk: undervisningen skedde inte på universitetet, vilket gjorde att studerandena hade varierande kunskaper och färdigheter inom tandtekniken. För att rätta till situationen föreslog Äyräpää år 1900 medicinska fakulteten att en lärartjänst i protetik och ett eget tandtekniskt laboratorium skulle inrättas. Förslaget godkändes och ledde till att en lärare i protetik och tandreglering anställdes och ett eget laboratorium grundades.

Inrättandet av det egna laboratoriet, vars årliga kostnader betalades av kandidaterna själva, ledde också till att undervisningspro-

grammet omprövades. En ny förordning godkändes i juni 1905, dock utan de föreslagna två assistenttjänsterna. Till licentiatexamen fogades en fantomkurs i konservativ odontologi som pågick en termin innan de kliniska arbetena inleddes. Till examen hörde också operativ och konservativ patientbehandling i tolv månader, en fantomkurs i protetik och tandreglering omfattande en termin och klinisk protetik i ett år.

På kliniken utförde kandidaterna behandlingsingrepp såsom guld- och amalgamfyllningar samt rotfyllningar, men mest gjorde de tandextraktioner. Antalet studerande förblev litet, men steg småningom till tio. Klinikarbetet försvårades av att det tekniska laboratoriet inte fanns på samma plats som den egentliga kliniken. Äyräpää och Hjalmar Avellan, som hade utnämnts till lärare i protetik och tandreglering, upprättade därför ett förslag om att utvidga tandkliniken. I januari 1906 beviljade senaten ett anslag för att utvidga kliniken och för dess årliga driftskostnader.

Lampaska gården 1906–1913

Tandkliniken flyttade hösten 1906 till den av familjen Äyräpää ägda Lampaska gården i hörnet av Norra Esplanaden och Helenegatan. I huset istandsattes tolv rum för kliniken. Det fanns fler än tio behandlingsenheter och det var också möjligt att ta röntgenbilder. Kliniken planerades ursprungligen för 13 studerande, men med tiden sökte fler än dubbelt så många in.

När utbildningen inleddes tog tandläkarstudierna cirka åtta år, vilket var längre än någon annanstans i världen. De krävande examensfordringarna i förening med de anspråkslösa undervisningsresurserna ledde till att bara åtta tandläkare utexaminerades i Helsingfors under 1890-talet. I examen ingick alltså en preliminär medicinsk examen (medikofilexamen), men den krävdes inte av dem som studerat utomlands. För att effektivisera utbildningen började man därför överväga att förkorta studierna, vilket dock gav upphov till livlig diskussion. Äyräpää ansåg att den inledande undervisningen fram till medicine kandidatexamen snarare borde förlängas än förkortas. I en ny förordning, som trädde i kraft 1910, stadgades det sedan om villkoren att utöva yrket i Finland för tandläkare som utexaminerats i utlandet. Målet var att minska benägenheten att studera utomlands och att säkerställa den professionella kompetensen för utlandsstuderande.

Brobergsgatan 1914–1931

Studerandena blev fler och kliniken i Lampaska gården blev trång. Därför föreslog Åyräpää och Avellan i mars 1913 fakulteten att institutionen skulle utvidgas till grannhuset. Fakulteten hade redan godkänt planen då situationen snabbt förändrades. Professor Onni Tarjanne erbjöd nämligen lokaler för institutionen på Brobergsgatan. Han lovade dessutom att låta bygga dem enligt lärarnas önskemål. Senaten godkände den nya planen i januari 1914 och institutionen invigdes i mars.

Den nya institutionen hade en nyttoyta på mer än 650 kvadratmeter och den indelades i ett vetenskapligt och ett praktiskt utrymme. I den vetenskapliga delen fanns en amfiteaterformad föreläsningssal med 48 platser. Den praktiska delen hade nästan 50 patientstolar och det tekniska laboratoriet hade platser för 40 personer. Så länge institutionen var verksam togs cirka 30 nya studerande in årligen.

År 1919 utfärdades en ny förordning igen, som betydligt förändrade undervisningen i odontologi. Förordningen stipulerade att medicinska fakulteten hade tre tjänster för tandläkarlärare och att institutionen hade två assistenter. Som krav för en utexaminerad tandläkare angavs medicinsk preliminärexamen eller filosofie kandidatexamen, odontologie kandidatexamen, fullgjorda praktiska övningar och tjänstgöring vid universitetets odontologiska institution samt odontologie licentiatexamen.

Åyräpää hade framkastat tanken om odontologie doktorsgrad redan 1907. I april 1917 lämnade han tillsammans med Avellan in en ny ansökan till fakulteten. Fakulteten förhöll sig positiv till förslaget men konsistoriet krävde tilläggsutredningar. Rysslands provisoriska regering utfärdade senare samma år en förordning, enligt vilken tandläkare som avlagt examen vid Kejserliga Alexandersuniversitetet fick rätt att publicera avhandlingar och försvara dem offentligt. Hjalmar Avellan var då den första som fick odontologie doktorsgrad med en undersökning som han hade publicerat redan 1907. Under åren 1891–1932 publicerades tolv avhandlingar.

Institutionen på Fabiansgatan 1932–1979

Trots att Brobergskliniken var inredd och utrustad enligt tidens senaste rön, var den ända från början för liten. Studerandena var oroliga för institutionens trånga lokaler och upprättade 1922 en skrivelse till fakulteten.

Redan i slutet av 1920-talet hade den så kallade Mejlansplanen för att utvidga medicinska fakultetens institutioner och sjukhus blivit aktuell, och där hade det reserverats nya och tillräckligt stora lokaler också för odontologiska institutionen. Planen kunde dock inte förverkligas då.

Under 1900-talets första decennier rådde en uppenbar, allmän trångboddhet på universitetet. En kommitté tillsattes för att utarbeta ett program för om- och tillbyggnad. Den föreslog 1928 efter många turer att ett hus skulle byggas på tomten Fabiansgatan 24, där förutom odontologiska institutionen också institutionerna för serobakteriologi och farmakologi skulle placeras. Den nya odontologiska institutionen invigdes den 15 april 1932, och republikens president P E Svinhufvud hedrade tillställningen med sin närvaro. Man kunde ta i bruk 2 200 kvadratmeter, och från och med 1967 ytterligare 1 000 kvadratmeter, då serobakteriologiska institutionen flyttade till Mejlans.

När odontologiska institutionen inledde sin verksamhet i de nya lokalerna arbetade där tre lärare, två biträdande lärare och sju assistenter. Institutionens utbildningsverksamhet avbröts ofta av krigshandlingar. I april 1940 fogades tandkliniken till Första militärsjukhuset som dess tandpolikliniska avdelning. Under krigstiden behandlade tandkliniken också protetiska fall hos patienter på Röda Korsets sjukhus i Helsingfors som skadats i ansiktet och käkarna. Undervisningen inleddes på nytt i januari 1942, och läsåret indelades då i tre terminer.

En betydande förändring i institutionens verksamhet skedde 1957, när man avstod från lärarbeteckningarna och ordinarie professorer i tandfyllningslära, tandkirurgi och tandprotetik inrättades. Eftersom Åyräpää på sin tid av praktiska skäl hade avstått från sin utnämning till extraordinarie professor, tog det så länge som 65 år innan man fick professorer i odontologi. Under verksamheten på Fabiansgatan fick sedermera också barntandvården och ortodontin (1964), tandröntgendiagnostiken (1964) och parodontologin (1970) sina egna professorer.

Studierna på Fabiansgatan var fram till 1960-talet mycket tunga. Studerandenas arbetsdagar var tio timmar långa och kontrollerades med stämpelkort. Det hände dock ofta att stämpeluret överraskande nog inte fungerade. Av någon anledning hade den blivit tilltäppt av amalgam eller papperstussar!

När man närmade sig 1970-talet började institutionens lokaler på Fabiansgatan bli trånga

och utrustningen föråldrad. Lokalerna var ursprungligen planerade för 70 studerande, medan det redan då fanns fler än 200 studerande i den kliniska fasen. Studentrörelsen gjorde sig påmind och Hammaslääketieteen kandidaattiseura (odontologie kandidatföreningen), som hade grundats redan 1945, tog aktivt ställning till studieförutsättningarna. Ett av problemen var finansieringsmodellen för institutionen, som gjorde att det behövdes patientinkomster för att anställa lärare. Studerandenas arbetsinsats var oersättlig i den ekvationen. Enligt dem motsvarade arbetsinsatsen dock inte de undervisningsmässiga behoven eller målen. Kandidatföreningens skrivelser och ställningstaganden till Högskolerådet och Undervisningsministeriet samt demonstrationståg hade till all lycka positiva konsekvenser och fler lärare kunde anställas med budgetmedel.

När fakultetens inträdeskurser omvandlades till inträdesprov, avlägsnades det så kallade händighetsprovet som hört till inträdesprovet till odontologin, och det blev möjligt att modernisera undervisningen. Den nya examensförordningen från 1976 föreskrev att licentiatexamen var femårig och omfattade minst 200 studieveckor. I likhet med de medicinska studierna bestod tandläkarstudierna av allmänna studier, ämnesstudier, fördjupade studier och praktik samt språkstudier. På institutionen inleddes också samarbete med utbildningen för tandhygienister, och därmed togs de för första stegen inom teamutbildningen.

Institutionsbyggnaden i Brunakärr 1979–1991

Den nya odontologiska institutionen planerades långt om länge. Den första rumsdispositionsplanen presenterades för fakulteten redan 1964. Utan lån och tomt från Helsingfors stad hade byggnaden inte rests i Brunakärr. Byggnadsplanerna och rumsdispositionen ändrades många gånger om. I institutionsbyggnaden i Brunakärr placerades också lokaler för andra aktörer. Byggandet kunde inledas i slutet av 1977 och odontologiska institutionen flyttade in i den nya byggnaden i augusti 1979. De nya lokalerna var omfattande och de 175 behandlingsenheterna moderna.

Institutionens administration sågs över och verksamheten omorganiserades på många sätt under 1980-talet. Antalet studerande växte då till cirka 250 och undervisningspersonalen bestod av cirka 50 personer. Förvaltningsre-

formen av universitetet 1991 förde med sig en ledningsgrupp för institutionen med representanter för personalen och studerandena. Den kliniska tjänsteverksamheten, som grundade sig förutom på självbetalande patienter också på avtal med Hucs, kranskommunerna och SHVS, utgjorde fortfarande ett betydande ekonomiskt stöd för institutionen. På institutionen verkade också ett eget tandtekniskt laboratorium, och den hade ett eget ADB-system som skötte patientadministrationen, bokföringen och studieprestationerna. Tandhygienistutbildningen på institutionen erbjöd möjlighet till att öva teamarbete.

Lokalerna i Brunakärr gjorde det också möjligt att utveckla den vetenskapliga verksamheten. Ett nytt forskningslaboratorium främjade på ett betydande sätt laboratorieforskningen på institutionen och möjliggjorde för sin del fördjupningsstudier för studerandena.

Mot krisåren 1992–1999

Slutet av den finländska tandläkarutbildningens första sekel präglades av de mörka moln som samlades på utbildningsenheternas himmel. Tandläkarutbildning hade inletts 1958 också i Åbo. Efter det inrättades utbildningsenheter inom området också vid universiteten i Uleåborg och Kuopio 1973. Behovet att kraftigt öka tandläkarutbildningen ansågs bero på den stora förekomsten av tandsjukdomar och det stora icke tillgodosedda vårdbehovet som detta ledde till i olika delar av vårt land. Prognosen för antalet utexaminerade tandläkare vid millennieskiftet gav dock upphov till oro både på Undervisningsministeriet och på Tandläkarförbundet. Därför tillsatte Undervisningsministeriet i oktober 1991 en arbetsgrupp för att utreda nedläggning av en odontologisk utbildningsenhet för att minska antalet studieplatser. Arbetsgruppen blev klar med sitt oeniga betänkande i januari och föreslog att utbildningsenheten i Helsingfors skulle läggas ned.

Efter att betänkandet offentliggjordes utbröt polemik mellan de olika utbildningsenheterna, som alla försökte påverka de politiska beslutsfattarna. Efter en lång politisk kamp beslöt riksdagen i maj 1994 lägga ned grundutbildningsprogrammet för tandläkare vid Åbo universitet och odontologiska fakulteten vid Kuopio universitet. Dessutom minskades personalresurserna på institutionen vid Helsingfors universitet. Ett unikt kapitel i den finländska högskoleinrättningens historia avslutades på ett sätt som stod odontologin dyrt.

Reformer av utbildningens innehåll och praktiska arrangemang

Den traditionella tandläkarutbildningen har utformats under de senaste hundra åren, och den är till sin grund mycket likartad i alla industriländer. Utbildningen har kritiserats för att vara ingreppsorienterad. Tydliga förändringar i förekomsten av tand- och munsjukdomar och i möjligheterna att förebygga och behandla dem samt utvecklingen i befolkningsstrukturen gjorde det nödvändigt med en studiereform kring millennieskiftet. Det ansågs då att man måste betona tandläkarnas förmåga till självständigt beslutsfattande, men också förbättrade färdigheter och know-how.

Inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet inleddes 1994 en omfattande studiereform. De prekliniska ämnena integrerades till en fastare helhet och studier som grundar sig på problembaserat lärande inleddes. Detta ledde till en enhetlig, integrerad preklinisk undervisning för både odontologiska och medicinska studieprogrammen. I det nya odontologiska studieprogrammet sammanfördes de traditionella prekliniska ämnena till nio nya utbildningar.

Utbildningsreformen förde med sig också utveckling av institutionens administration och personalstruktur. För att förtydliga undervisningen i samband med praktiken i klinisk behandling och ansvarsförhållandena i patientbehandlingen, omvandlades en del av assistentplatserna till kliniska lärartjänster utan forskningsförpliktelse. Personallösningarna belastades dock av universitetets långvariga förbud att tillsätta tjänster och av den olösliga ekvationen med minskande resurser och ökande uppgifter. Utvecklingen av administrationen var också en krävande process, eftersom institutionens verksamhet fortfarande var beroende av inkomster från patientavgifter, vilket avvek från all annan finansiering inom universitetet. I praktiken hade verksamheten fortfarande finansierats med vårdavgifter som erlades av de enskilda patienter som odontologie kandidaterna behandlade. Att avskilja den kliniska verksamheten och att se över personalstrukturen visade sig således vara välgrundade reformer, när man 1996 inledde en riksomfattande utveckling av tandläkarutbildningens ställning och roll inom hälso- och sjukvårdssystemet.

Den riksomfattande tandklinikskommittén hade redan i början av 1990-talet föreslagit

att den kliniska delen av tandläkarnas grund- och specialiseringsutbildning skulle integreras i undervisningshälsovårdscentralerna och universitetssjukhusen, enligt modell från läkarutbildningen. Detta arrangemang genomfördes dock inte eftersom utbildningsenheterna motsatte sig det. Undervisningsministeriet tillsatte sedan våren 1996 en arbetsgrupp med uppdrag att klargöra möjligheterna att integrera den odontologiska kliniska utbildningen i hälso- och sjukvårdssystemets funktioner.

Arbetsgruppen avgav sitt betänkande i juni 1997. Enligt det skulle utbildningsenheternas kliniska verksamhet ordnas enligt samma modell som läkarutbildningen. Universitetet svarar för utbildningen och fakulteterna kommer lokalt överens om den kliniska praktiken med de kommuner och samkommuner som upprätthåller hälsovårdscentraler och universitetssjukhus. På så sätt övergick tandläkarstuderandena småningom till att praktisera i den verkliga världen och tandklinikerna återgick i början av det nya millenniet till att vara kliniker bland andra kliniker. Reformen gjorde också att den odontologiska kliniska forskningen kunde åtnjuta det statsstöd som beviljas universitetssjukhusen, vilket gav utslag i en rekordartad ökning av forskningsaktiviteten i vårt land.

Svenska linjen

En svenskspråkig tandläkarutbildning vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet inleddes 2011. Den stödde sig på svenska linjen inom läkarutbildningen som hade funnits redan i tiotals år. Fram till 2018 hade 34 odontologie studerande tagits in till svenska linjen, men efter det har den varit lagd på is på grund av ringa intresse och brist på svenskspråkig undervisningspersonal. Att få akademiskt kompetenta svenskkunniga lärare till fakulteten har hela tiden varit en utmaning, trots att man har haft kontinuerligt tätt samarbete med Odontologiska Samfundet, med vars hjälp man tillfälligt fick en klinisk lärare som svarade för undervisningen. Samfundet startade också flera rekryteringskampanjer i svenskspråkiga gymnasier, för att uppmuntra elever att söka in till fakultetens svenska linje. Man förhandlade också med Karolinska Institutet om lärar- och studerandeutbyte, men det förverkligades inte i praktiken. Problemet med att få tillräckligt med tandläkare som kan svenska har dock inte försvunnit, så det är att hoppas att den odontologiska svenska linjen startar någon gång i framtiden igen.

Från dagens situation till framtiden

Integrationen av den odontologiska kliniska undervisningen ordnades utgående från de ovan nämnda bestämmelserna så, att grundutbildningen (kandidatutbildningen) försiggick på en hälsocentralklinik som Helsingfors stad inrättade i institutionsbyggnaden i Brunakärr. Specialistutbildningen för tandläkare flyttades till Kirurgiska sjukhuset vid Hucs i och med att käkkirurgiska kliniken där utvidgades till en klinik för orala och maxillofaciala sjukdomar. Den specialiserade tandvården för barn och unga flyttades till stor del dels till Barnkliniken, dels till Läpp- och gomspaltscentret på Tölö sjukhus. År 2017 gick institutionens verksamhetsmodell och organisation igenom en betydande förändring igen, när hela den kliniska verksamheten administrativt flyttades till Hucs.

Många vindar har under årens lopp ruskat om tandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet. Trots den minskning av undervisningsresurserna som skett under de senaste åren och trots att vissa professurer inte har tillsatts, har Åyräpääs exempel sporrat till att upprätthålla undervisningsverksamhet av hög kvalitet. När det odontologiska forskningslaboratoriet 2001 flyttade till den nyöppnade byggnaden Biomedicum i Mejlans utöver

den prekliniska undervisningen som redan placerats där, orsakade utlokaliseringen stort förfång för både studerande och lärare. I skrivande stund håller dock nya lokaler för den odontologiska kliniska undervisningen på att byggas på Mejlansområdet. Åyräpääs vision om tät integrering med de övriga medicinska specialiteterna håller antligen på att bli verklighet på campusområdet i Mejlans.

Heikki Murtomaa

heikki.murtomaa@helsinki.fi

Jukka Meurman

jukka.meurman@helsinki.fi

Inga bindningar

Referenser

1. Aurora-ryhmä. Jalkaporasta bioaikaan. Hammaslääketiedettä ja suun terveydenhuoltoa sotavuosilta 2000-luvulle. Fram, Vaasa 2012.
2. Caloni P.E.B. Sata vuotta hammaslääketieteen tutkimusta Suomessa. Yliopistopaino, Helsinki 1993.
3. Caloni P.E.B. Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitos 1892–1992. Yliopistopaino, Helsinki 2000.
4. Paunio K, Caloni B, Dahlström E, Kosola J, Meurman JH, Nordblad A, Ohtola T. 100 vuotta hammaslääkärien seurassa. Gummerus, Jyväskylä 1992.
5. Sivén G. Suomen Hammaslääkärisseuran historia 1892–1942. Lindbergin kirjapaino osakeyhtiö, Helsinki 1943.
6. Vuorela H. Hammaslääkäriprofession synty. Suom Hammaslääk Lehti 16.2.2017

Summary

History of dental education at the University of Helsinki

Dental education was started in 1891 at the Faculty of Medicine. From a modest beginning, dentists are today educated according to international guidelines but with tight integration to the medical curriculum. During the years, dental education has been executed in several locations and with different administrative models. In the beginning of 2000, the Institute of Dentistry became Department of Oral and Maxillofacial Diseases of the Helsinki University Hospital. This change facilitated access to manifold patient material giving also a boost to scientific research. New facilities are currently being built in the Meilahti campus enabling even better integration within the Faculty.